

ДПС України

Індивідуальна податкова консультація від 28.04.2025 № 2338/ПК/99-00-24-03-03 ПК

Державна податкова служба України, керуючись ст. 52 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), розглянула Ваше звернення щодо практичного застосування окремих норм чинного законодавства та в межах компетенції повідомляє.

У своєму зверненні платник податків зазначила, що зареєстрована з 19.02.2023 року фізичною особою – підприємцем та є платником єдиного податку третьої групи (5 відсотків) без реєстрації ПДВ.

Відповідно до п. 9¹⁹ розділу VIII «Прикінцевих та перехідних положень» Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464), використовувала своє право не нараховувати, не обчислювати та не сплачувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) за себе як за фізичну особу – підприємця.

З 21.09.2023 платник є найманим працівником за основним місцем роботи, при цьому не припиняла свою реєстрацію як фізичної особи – підприємця.

В подальшому, з 28.11.2024 платник, як найманий працівник, за основним місцем роботи, перебуває у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відповідно до закону отримую допомогу при народженні дитини.

Платник податків просить надати індивідуальну податкову консультацію з питання:

Оскільки до категорії «роботодавців», які сплачують єдиний внесок відповідно до положення частини першої ст. 4 Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» відносять органи, які виплачують допомогу для осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відповідно до закону отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (наприклад, Управління соціального захисту населення Хмельницької міської ради), та які нараховують та сплачують за таких осіб мінімальний розмір єдиного внеску, а відтак мета збору єдиного внеску досягається за рахунок його сплати таким «роботодавцем», зважаючи при цьому, що особа, за яку сплачено такий мінімальний єдиний податок, є одночасно фізичною особою – підприємцем та найманим працівником по трудовому договору, чи є вищеписане необхідним для звільнення від сплати єдиного податку за себе, як за фізичну особу – підприємця, в контексті частини шостої ст. 4 Закону № 2464 з 01.01.2025 року?

Правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску, умови та порядок нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку, визначає Закон № 2464.

Дія Закону № 2464 поширюється на відносини, що виникають під час провадження діяльності, пов'язаної із збором та веденням обліку єдиного внеску.

Страховальники – роботодавці та інші особи, які відповідно до цього Закону зобов'язані сплачувати єдиний внесок (п. 10 частини першої ст. 1 Закону № 2464).

Застрахована особа – це фізична особа, яка відповідно до законодавства підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачується чи сплачувався у встановленому законом порядку єдиний внесок (п. 3 частини першої ст. 1 Закону № 2464).

Відповідно до п. 4 частини першої ст. 4 Закону № 2464 платниками єдиного внеску є фізичні особи – підприємці, у тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування (крім електронних резидентів (е-резидентів)).

Згідно з п. 3 частини першої ст. 7 Закону № 2464 для платників, зазначених у п. 4 частини першої ст. 4 Закону № 2464, які обрали спрощену систему оподаткування, єдиний внесок нараховується на суми, що визначаються такими платниками самостійно для себе, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої цим Законом. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.

Єдиний внесок для платників, зазначених у ст. 4 Закону № 2464, встановлюється у розмірі 22 відс. до визначеної ст. 7 Закону № 2464 бази нарахування єдиного внеску (частина п'ята ст. 8 Закону № 2464).

Крім того, відповідно до абзацу сьомого п. 1 частини першої ст. 4 Закону № 2464 платниками єдиного внеску є роботодавці, зокрема підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, військові частини та органи, які виплачують грошове забезпечення, допомогу по тимчасовій непрацездатності, допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами, допомогу, надбавку або компенсацію відповідно до законодавства для осіб:

осіб, які отримують допомогу по тимчасовій непрацездатності, перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами і отримують допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами (абзац десятий п. 1 частини першої ст. 4 Закону № 2464);

осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відповідно до закону отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та/або при народженні дитини, усиновленні дитини (абзац дванадцятий п. 1 частини першої ст. 4 Закону № 2464).

Відповідно до п. 1 частини першої ст. 7 Закону № 2464 єдиний внесок нараховується для платників, зазначених в абзаці сьомому п. 1 частини першої ст. 4 Закону № 2464, - на суму грошового забезпечення кожної застрахованої особи, оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності, що здійснюється за рахунок коштів роботодавця, та допомоги по тимчасовій

непрацездатності, допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами; допомоги, надбавки або компенсації відповідно до законодавства.

Нарахування та сплата єдиного внеску за платників, зазначених у абзаці сьомому п. 1 частини першої ст. 4 Закону № 2464, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, але не менше мінімального страхового внеску за кожну особу.

Водночас частиною шостою ст. 4 Закону № 2464 визначено, що особи, зазначені, зокрема, у п. 4 частини першої ст. 4 Закону № 2464, які мають основне місце роботи або уклали гіг-контракт з резидентом Дія Сіті в порядку та на умовах, передбачених Законом України від 15 липня 2021 року № 1667-IX «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», звільняються від сплати за себе єдиного внеску за місяці звітного періоду, за які роботодавцем (резидентом Дія Сіті) сплачено страховий внесок за таких осіб у розмірі не менше мінімального страхового внеску. Такі особи можуть бути платниками єдиного внеску за умови самостійного визначення ними бази нарахування за місяці звітного періоду, за які роботодавцем (резидентом Дія Сіті) сплачено страховий внесок за таких осіб у розмірі менше мінімального страхового внеску. Самостійно визначена такими особами база нарахування не може перевищувати максимальну величину бази нарахування єдиного внеску, встановлену Законом № 2464. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.

Основне місце роботи – місце роботи, де працівник працює на підставі укладеного трудового договору та визначене ним як основне згідно з поданою заявою (до відкликання) та відомостями, що обліковуються в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру на її підставі.

На виконання вимог зазначених п. 1 частини першої ст. 7 Закону № 2464 згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 02 березня 2011 року № 178 (зі змінами) затверджено Порядок нарахування та сплати єдиного внеску (далі – Порядок).

Відповідно до п.п. 2 п. 1 Порядку передбачено, що Порядок визначає механізм сплати єдиного внеску, зокрема, за осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відповідно до закону отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та/або допомогу при народженні дитини, при усиновленні дитини.

При цьому за осіб, зазначених у п.п. 2 п. 1 Порядку єдиний внесок нараховується на суми допомоги при народженні дитини (крім суми, яка виплачується одноразово) та/або суми допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, нарахованої за базовий звітний період (п.п. 2 п. 2 Порядку).

Згідно з п. 3 Порядку визначено, що єдиний внесок нараховується у розмірі 22 відсотки суми грошового забезпечення, допомоги або компенсації.

За осіб, зазначених у п.п. 1 – 3 п. 1 Порядку, у тому числі в разі отримання декількох видів грошового забезпечення, допомоги або компенсації одночасно,

єдиний внесок визначається в розмірі мінімального страхового внеску за кожную особу, встановленого законом.

Водночас згідно з п.п. 2 п. 4 Порядку визначено, що обчислення єдиного внеску за осіб, зазначених у п.п. 2 – 4 п. 1 Порядку, здійснюється структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі утворення) рад (далі – Платники), які відповідно до зазначеного пункту визначені платниками єдиного внеску.

Платники подають до територіальних податкових органів звіти про нарахування та сплату єдиного внеску у строки, порядку та за формою, що встановлюється Міністерством фінансів України за погодженням з Пенсійним фондом України та Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Отже, можна дійти висновку, що визначено окремий механізм для сплати єдиного внеску, зокрема, за осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Також деталізовано платників єдиного внеску за осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Також деталізовано платників єдиного внеску за осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку, їхні обов'язки щодо нарахування, обчислення, сплати єдиного внеску та подання відповідної звітності.

Враховуючи викладене, за умов, що фізична особа – підприємець має основне місце роботи та перебуває у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, і платниками сплачується за таку особу єдиний внесок у розмірі не меншому від мінімального страхового внеску, то виконуються обидві умови, визначені в частині шостій ст. 4 Закону № 2464.

Отже, у такому випадку фізична особа – підприємець звільняється від сплати єдиного внеску за себе саму.

Згідно з п. 52.2 ст. 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.